C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 4r-495/2025 Judecătoria Ungheni
4-25007094-03-4r-08042025 Judecător: Ulinici Mihail

D E C I Z I E
în numele Legii

03 iunie 2025 mun. Bălţi

Colegiul Penal al Curții de Apel Nord

În componență:
Președintele completului, judecătorul Ion Talpa
Judecători Oxana Mironov și Ecaterina Arseni

examinând în ordine de recurs, recursul agentului constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Nisporeni Gheorghe Enachi, declarat împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 07 martie 2025, privind admiterea contestației depusă de avocatului Moraru Daniela, în interesele petiționarilor Robu Andrei și Cătană Eleonora împotriva deciziei ofițerul superior de investigații BZPC al SP nr.1 (or. Nisporeni) al IP Nisporeni, inspector superior Enachi Gheorghe din 20 decembrie 2024, de încetare a procesului contravențional în temeiul art. 375 și 475 Cod contravențional, pe materialul R-2 nr. 5445 din 29 noiembrie 2024.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele recursului, materialele cauzei, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 29.11.2024, avocatul Moraru Daniela, în interesele petiționarilor Robu Andrei și Cătană Eleonora s-a adresat cu o plângere către Inspectoratului de Poliție Nisporeni, prin care a solicitat tragerea la răspundere contravențională a notarului Butnarii Rodion cu sediul or. Nisporeni str. Suveranității nr. 4, pentru contravenția prevăzută de art. 71 alin. (1) din Codul contravențional, încălcarea intenționată a dispozițiilor legale privind accesul la informație.

Prin decizia ofițerului superior de investigații BZPC al SP nr.1 (or. Nisporeni) al IP Nisporeni, inspector superior Enachi Gheorghe din 20 decembrie 2024 s-a dispus:

1. De încetat procesul contravențional nr. 5445 din 29.11.2024 în temeiul art. 375 Cod contravențional, prezumția de nevinovăție și art. 475 Cod contravențional, probele, iar despre decizia adoptată de informat în scris persoanele cointeresate;

2. În caz de dezacord cu decizia primită de către agentul constatator pe caz, persoanele cointeresate sunt în drept, conform prevederilor art. 448 Cod contravențional, să o conteste în termen de 15 zile de la data emiterii acesteia, cu depunerea unei contestații la Inspectoratul de Poliție Nisporeni.

Avocatul Moraru Daniela, în interesele petiționarilor Robu Andrei și Cătană Eleonora, nefiind de acord cu deciziei ofițerul superior de investigații BZPC al SP nr.1 (or. Nisporeni) al IP Nisporeni, inspector superior Enachi Gheorghe din 20.12.2024, a contestat-o în ordinea art.448 Cod contravențional.

Contestația a fost expediată în adresa Judecătoriei Ungheni pentru examinare conform regulilor de competență statuate la art.395 alin.(1) pct.2) Cod contravențional.

Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 07 martie 2025 a fost admisă contestația depusă de avocatul Moraru Daniela, în interesele petiționarilor Robu Andrei și Cătană Eleonora, fiind anulată deciziei ofițerul superior de investigații BZPC al SP nr.1 (or. Nisporeni) al IP Nisporeni, inspector superior Enachi Gheorghe

din 20.12.2024 privind rezultatul controlului cererii și încetării procesului contravențional nr. 5445 din 29 noiembrie 2024, în temeiul art. 375 și 475 Cod contravențional.

S-a obligat Inspectoratul de Poliție Nisporeni să reexamineze, potrivit prevederilor art. 400 Cod contravențional, cererea (sesizarea în ordinea art. 374 Cod contravențional), formulată de avocatul Daniela Moraru în interesele petiționarilor Robu Andrei și Cătană Eleonora, înregistrată la Inspectoratul de Poliție Nisporeni în R-2 nr. 5445 din 29 noiembrie 2024.

Nefiind de acord cu hotărârea nominalizată, agentul constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Nisporeni Gheorghe Enachi a declarat recurs împotriva acesteia, solicitând admiterea recursului, anularea hotărârii Judecătoriei Ungheni din 07 martie 2025 și adoptarea unei noi hotărârii.

În motivarea recursului s-a invocat că la 29.11.2024, serviciul de gardă al IP Nisporeni, a fost înregistrată cererea avocatei Daniela Moraru prin care a solicitat tragerea la răspundere contravențională a notarului Rodion Butnaru în baza art. 71 alin (1) Cod contravențional, încălcarea intenționată a dispozițiilor legale privind accesul la informație.

Astfel, fiind audiat notarul Butnaru Rodion a declarat că a transmis răspunsul în termeni legali şi nu a comis careva abateri de legislație.

La 20.12.2024, a fost încetat procesul contravențional pe faptul dat în baza încheierii tot din aceeași dată unde a fost motivată decizia luată şi anume că Legea nr.982 din 11.05.2000 privind accesul la informație, conducându-se de prevederile art. 22 alin. (1) şi art. 23 alin. (1) din Legea.

Prin urmare, consideră că instanța de fond nu a examinat cauza sub toate aspectele, neluând în considerație faptul că conform art. 22 alin (1) din Legea nr. 982 din 11.05.2000 care prevede că, ... în cazul în care persoana consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce privește accesul la informați i-au fost lezate, ea poate contesta acțiunile sau inacțiunea furnizorului de informații la conducerea acestuia şi /sau la organului ierarhic superior al furnizorului în termen de 30 zile.

Totodată conform art. 23 alin. (1) din aceeași Lege prevede că ...în cazul în care persoana care consideră că drepturile sau interesele legitime în ceea ce privește accesul la informații i-au fost lezate, precum şi în cazul în care nu este satisfăcută de soluția de către conducerea furnizorului de informații sau de către organul ierarhic superior al acestuia, ea poate ataca acțiunile sau inacțiunile furnizorului direct în instanța de contencios administrativ competentă.

La fel, în răspunsul expediat avocatului Moraru Daniela de către inspectorul superior Enachi Gheorghe s-a menționat că încheierea procesului contravențional a fost bazată pe Legea 982 din 11.05.2000 şi anume a art. 22 alin (1) şi a art. 23 alin. (1) din Lege.

În temeiul art. 471 alin. (2) Cod contravențional, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Verificând legalitatea şi temeinicia hotărârii primei instanțe, Colegiul penal conchide că recurentul nu a prezentat instanței de recurs careva argumente și probe prin care s-ar dovedi netemeinicia și ilegalitatea soluției adoptate de prima instanță, din care considerente va respinge ca nefondat recursul declarat în prezenta cauză, cu menținerea fără modificări a hotărârii primei instanțe:

Conform prevederilor art.473 alin. (1) pct.1) lit. c) Cod contravențional, după examinarea recursului, instanța de recurs respinge recursul și menține hotărârea atacată, dacă acesta este nefondat.

În motivarea acestei concluzii Colegiul reține că, conform prevederilor art.1 alin.(1) Cod contravenţional, codul contravențional este o lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile şi dispoziţiile generale şi speciale în materie contravenţională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale, fapt ce determină aplicabilitatea normelor legii vizate doar în cazurile de pornire a procesului contravențional, urmat de adoptarea soluțiilor de către instanțele și organele abilitate.

Conform art.374 alin.(1) și (2^1) Cod contravențional, procesul contravențional este activitatea desfășurată de autoritatea competentă, cu participarea părţilor şi a altor persoane titulare de drepturi şi de obligaţii, având drept scop constatarea contravenţiei, examinarea şi soluţionarea cauzei contravenţionale, constatarea cauzelor şi condiţiilor care au contribuit la săvârşirea contravenţiei. (21) Procesul contravențional începe de drept din momentul sesizării sau al autosesizării agentului constatator privind săvârşirea contravenţiei.

În sensul art. 387 alin. (3) Cod contravențional, victima are dreptul la înregistrarea neîntârziată a cererii sale în modul stabilit, la soluţionarea cererii de către agentul constatator, la informare privitor la decizia adoptată; să prezinte documente, alte mijloace de probă în vederea confirmării pretenţiilor sale; să-şi retragă cererea în cazurile prevăzute de lege; să atace decizia autorităţii competentă să soluţioneze cauza contravenţională; să fie asistată în procesul contravenţional de un apărător ales; să ia cunoştință de toate procesele-verbale ale acțiunilor procesuale la care a participat, să ceară completarea acestora sau includerea obiecțiilor sale în procesul-verbal; să ia cunoştință de materialele dosarului contravențional după încheierea acțiunilor agentului constatator întreprinse în vederea constatării faptei contravenționale şi după remiterea dosarului spre examinare şi să noteze orice informații din dosar; să i se elibereze, la cerere, în cel mult 24 de ore, copii de pe procesul-verbal cu privire la contravenție, deciziile luate şi hotărîrile adoptate în cauza respectivă; să i se elibereze, la solicitare scrisă sau verbală, copii de pe alte materiale decît cele indicate la lit. e^2), cu respectarea regimului informațiilor care constituie secret de stat, bancar, comercial, al informațiilor oficiale cu acces limitat sau al datelor cu caracter personal. Copiile se eliberează contra unei plăți stabilite de către Guvern, care nu va depăși cheltuielile suportate de către agentul constatator sau de către instanța de judecată pentru eliberarea acestora.

În accepțiunea art. 440 alin. (1), (2), (3) Cod contravențional, constatarea faptei contravenţionale înseamnă activitatea, desfăşurată de agentul constatator, de colectare şi de administrare a probelor privind existenţa contravenţiei, deciziei privind examinarea contravenţiei în temeiul constatării agentului constatator sau procesului-verbal cu privire la contravenţie, de aplicare a sancţiunii contravenţionale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatator, în instanţa de judecată sau în alt organ spre soluţionare. Agentul constatator este sesizat prin plângere sau denunţ ori se autosesizează când dispune de informaţii suficiente pentru a considera cu un grad înalt de probabilitate că este comisă o contravenţie fie prin constatarea faptei contravenţionale. În cel mult 15 zile de la data sesizării, agentul constatator este obligat să verifice sesizarea şi să întreprindă măsurile prevăzute de prezentul capitol.

Conform art. 425 alin. (1), (2), (3) Cod contravențional, probele sânt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau

inexistenței contravenţiei, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăţiei şi la cunoaşterea altor circumstanţa importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenție, procesul-verbal de ridicare a obiectelor şi documentelor, procesul-verbal de percheziţie, procesul-verbal privind cercetarea la faţa locului, procesele-verbale privind alte acţiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicaţiile persoanei în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, depoziţiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delicte, obiectele şi documentele ridicate, constatările tehnico-ştiinţifice şi medico-legale, raportul de expertiză. Aprecierea probelor se face de persoana competentă să soluţioneze cauza contravenţională, potrivit convingerii sale pe care şi-a format-o cercetând toate probele administrate în raport cu procesul verbal întocmit.

La fel, conform art.2 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320 din 27.12.2012, poliţia este o instituţie publică specializată a statului, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care are misiunea de a apăra drepturile şi libertăţile fundamentale ale persoanei prin activităţi de menţinere, asigurare şi restabilire a ordinii şi securităţii publice, de prevenire, investigare şi de descoperire a infracţiunilor şi contravenţiilor.

În temeiul art.9 din Legea cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului nr.320 din 27.12.2012, persoanele sânt în drept de a contesta acţiunile Poliţiei, în conformitate cu procedurile stabilite de legislaţie, la Inspectoratul General al Poliţiei, la Ministerul Afacerilor Interne, la alt organ abilitat cu competenţe de control asupra activităţii Poliţiei şi în instanţa de judecată.

În sensul normelor enunțate, agentul constatator este împuternicit cu atribuții de constatare în baza probelor acumulate a faptelor contravenționale, identificarea făptuitorilor și adoptarea soluțiilor pe caz pe care le consideră necesare, fiind liber în luarea deciziilor, doar ca ele să fie conforme normelor legale, respectând principiul prezumției nevinovăției stabilit de art.275; inviolabilității persoanei (art. 376); dreptului la apărare (art. 378) și accesului liber la justiţie, prevăzut de art.381 Cod contravențional potrivit cărui, orice persoană are dreptul la satisfacţia efectivă din partea instanţei de judecată competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime; având dreptul la examinarea şi la soluţionarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanţă independentă, imparţială, legal constituită, care să acţioneze în conformitate cu prezentul cod; autoritatea competentă să soluţioneze cauza contravenţională având obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanţelor cauzei, de a evidenţia atît circumstanţele care dovedesc vinovăţia persoanei, cît şi cele care dezvinovăţesc persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, precum şi circumstanţele atenuante sau agravante.

Totodată, potrivit prevederilor art.381 alin.(4) Cod contravențional, autoritatea competentă să soluţioneze cauza contravenţională are obligaţia de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă, a circumstanţelor cauzei, de a evidenţia atât circumstanţele care dovedesc vinovăţia persoanei, cât şi cele care dezvinovăţesc persoana în a cărei privinţă a fost pornit proces contravenţional, precum şi circumstanţele atenuante sau agravante.

Colegiul penal, prin prisma prevederilor ce guvernează speța dedusă judecății reiterează că, scopul legii contravenționale constă în apărarea drepturilor şi libertăților legitime ale persoanei, apărarea proprietății, ordinii publice, a altor valori ocrotite de lege, în soluționarea cauzelor contravenționale, precum şi în prevenirea săvârșirii de noi contravenții.

În acest context, Colegiul penal lecturând hotărârea contestată prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, este solidar cu soluția primei instanțe precum că, activitatea desfășurată de către agentul constatator în vederea constatării faptei contravenționale a fost una insuficientă și defectuoasă, cauza nefiind cercetată sub toate aspectele, complet și obiectiv, fapt ce a determinat adoptarea unei decizii pripite și neîntemeiate. Or, după cum corect a reținut și instanța de fond la materialele dosarului sunt anexate 2 petiții una din 07.10.2024 și alta din 16.10.2024 adresate notarului Butnari Rodion, fără a exista vreun răspuns a notarului la acestea, fapt ce obliga agentul constatator să pornească procesul contravențional, să audieze părțile și ca urmare să constate dacă au fost încălcate dispozițiile legale privind accesul la informație, pe când agentul constatator s-a limitat doar la o singură acțiune – procesul-verbal privind actele de constatare din 20.12.2024 în care notarul Butnari Rodion a explicat de ce nu poate elibera certificatul de moștenitor, adoptând o decizie nemotivată, ce nu reprezintă o realizare efectivă a obligației pozitive a statului în vederea instrumentării unui plângerii, or, motivarea deciziei presupune obligația autorității publice de a reflecta elementele de fapt şi de drept care au stat la baza emiterii unei soluții, în așa fel încât să fie înțeleasă legalitatea deciziei sale, prin ce i s-a încălcat lui Robu Andrei și Cătană Eleonora dreptul la un proces echitabil.

În cauza *Fomin vs Moldova, cererea nr.36755/06*, Curtea a statuat că, „rolul unei decizii motivate trebuie să demonstreze părților că ele au fost auzite. Mai mult ca atât, o decizie motivată oferă părților posibilitatea de a o contesta, precum şi posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administraţiei Justiției *(c.f. Hirvisaari vs Finland, nr.49684/09, paragraf 30, 27.09.2001)*".

Prin urmare se atestă că, agentul constatator a examinat plângerea şi circumstanțele invocate de petiționari fără a efectua toate acțiunile posibile pentru stabilirea adevărului și pentru elucidarea celor invocate în plângere, şi în lipsa unor probe concludente şi pertinente a concluzionat despre necesitatea de a înceta materialul înregistrat la data de 29.11.2024.

În acest sens este elocventă jurisprudența CtEDO în cauza *Gurgurov vs. Moldova (hotărârea nr. 7045/08 din 16.09.2009),* unde Curtea a statuat că, autoritățile trebuie să depună întotdeauna eforturi serioase pentru a afla ce s-a întâmplat şi nu trebuie să se bazeze pe concluzii pripite şi nefondate pentru a înceta investigația sau să le pună la baza deciziilor lor şi să întreprindă toți pașii rezonabili şi disponibili conform legii pentru a asigura probe cu privire la incident.

În concluzie se conchide că, decizia contestată nu reflectă toate aspectele ce urmau a fi elucidate, precum și nu reflectă toate împrejurările constatate, circumstanțe care denotă netemeinicia respectivei şi adoptarea prematură a soluției.

Prin urmare se stabilește că, actul procesual contestat a fost adoptat prematur, fără examinarea multilaterală a afirmațiilor lui Robu Andrei și Cătană Eleonora invocate în plângerea inițială, or, agentul constatator are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanțelor cauzei.

Urmare a celor relatate, analizând situația de fapt stabilită în cadrul examinării contestației şi raportând-o la temeiurile de drept aplicabile cazului examinat, precum şi la jurisprudența CtEDO, totalitatea circumstanțelor şi condițiilor stabilite la soluționarea contestației în favoarea şi în defavoarea admiterii acesteia, în cumul cu celelalte împrejurări ale cazului, instanța de recurs ajunge la concluzia că acțiunile efectuate de agentul constatator nu au fost efectuate în conformitate cu normele legislației în vigoare, iar în cadrul examinării plângerii petiționarului i-au fost încălcate drepturi și libertăți, prin prisma prevederilor art. 6 şi art. 13 CEDO.

Astfel Colegiul consideră că, judecarea cauzei contravenționale în instanța de fond s-a desfășurat cu respectarea prevederilor normelor contravenționale ce reglementează procedura respectivă, hotărârea cuprinzând circumstanțele constatate, norma contravențională în baza căreia este adoptată soluția, astfel fiind dată în conformitate cu prevederile articolului 462 Cod contravențional.

Distinct, Colegiul penal menționează că deși Codul contravențional nu prevede soluția de remiterea a cauzei contravenționale în adresa agentului constatator pentru continuarea investigațiilor, această soluție se impune a fi luată din motiv că instanța judecătorească prin prisma dispozițiilor art. 448 Cod contravențional nu dispune de posibilitatea de a acumula probe noi, de a formula învinuirii, rol ce prin prisma normelor în vigoare revine doar agenților constatatori.

În concluzie Colegiul penal notează că, nici un motiv din cele indicate în dispoziția normei cuprinse la art.467-468 Cod contravențional nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept și care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate.

Astfel, reieșind din cele menționate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondat recursul agentului constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Nisporeni Gheorghe Enachi și a menține fără modificări hotărârea Judecătoriei Ungheni din 07 martie 2025.

În conformitate cu prevederile art.473 alin.(1) pct.1) lit. c), art.474 Cod contravențional, Colegiul penal, -

D E C I D E :

Recursul agentului constatator din cadrul Inspectoratului de Poliție Nisporeni Gheorghe Enachi, declarat împotriva hotărârii Judecătoriei Ungheni din 07 martie 2025 adoptată în limitele examinării materialului înregistrat în R-2 nr. 5445 din 29 noiembrie 2024, se respinge ca nefondat, cu menținerea respectivei hotărâri fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele completului, judecătorul: **Ion Talpa**
Judecătorii: **Oxana Mironov**
Ecaterina Arseni